

BERÄTTELSE

TILL

1924 ÅRS LAGTIMA RIKSDAG

ANGÅENDE

RIKSBANKEN

AV

RIKSDAGENS REVISORER

år 1923.

STOCKHOLM
RIKSBANKENS SEDELTRYCKERI
1923.

Till 1924 års lagtima riksdag.

De vid 1923 års riksdag för granskning av statsverkets, riksbankens och riksgäldskontorets tillstånd, styrelse och förvaltning utsedda revisorer hava samtliga deltagit i denna revisionsförrättning.

Riksbankens räkenskaper för år 1921 äro granskade av förra årets revisorer och vid 1923 års riksdag har ansvarsfrihet blivit fullmäktige i riksbanken beviljad dels för förvaltningen under år 1921 av bankens såväl huvudkontor som samtliga avdelningskontor i orterna dels ock för de beslut och åtgärder, som finnas antecknade i fullmäktiges protokoll från och med den 10 januari 1922 till och med den 9 januari innevarande år.

Den nu förrättade granskningen har till följd härav omfattat riksbankens räkenskaper för år 1922 och därjämte den del av det löpande årets förvaltning, som är redovisad i fullmäktiges protokoll från den 9 januari till tiden för revisionsförrättningens början, och hava revisorerna för berörda granskningsarbete fått emottaga dels berättelse av fullmäktige om riksbankens tillstånd, rörelse och förvaltning i dess helhet samt om Tumba pappersbruk, dels fullmäktiges protokoll och skrivelser för ifrågavarande tid jämte riksbankens och pappersbrukets räkenskaper för år 1922 dels styrelsernas vid avdelningskontoren berättelser om dessa kontors rörelse tillika med de utlåtanden, vilka om granskningen av samma kontors förvaltning under sistlidna år blivit av de därtill särskilt utsedda revisorer avgivna.

Liksom i föregående års revisionsberättelse angående riksbanken få revisorerna beträffande riksbankens tillgångar och skulder samt inkomster och utgifter med deras fördelning på riksbankens olika kontor ävensom i fråga om åtskilliga andra detaljsiffror rörande riksbankens verksamhet år 1922 hänvisa till den översikt, som på grund av föreskrift i 23 § av lagen för Sveriges riksbank den 12 maj 1897 sammanfattats angående riksbankens ställning efter 1922 års bokslut och som utdelats med allmänna tidningarna.

Nämnda översikt åberopas i denna berättelse under beteckningen »1922 års översikt».

Den redogörelse, som i revisionsberättelsen brukar förekomma angående riksbankens rörelse under första hälften av det år, då revisionen sammanträder, lämnas liksom föregående år genom sammanställning i tabellform av de uppgifter angående riksbankens ställning, som intagits i de av riksbanken jämlikt 24 § i lagen för Sveriges riksbank upprättade månadsöversikterna.

Riksbankens grund- och reservfond m. m.

§ 1.

Enligt 1922 års översikt hava riksbankens inkomster och vinster utöver dess utgifter och förluster under nämnda år utgjort..... kr. 17,112,019: 57
 samt vinst å avbetalningslånefonden samma tid.... » 1,416,677: 44
 och har sålunda riksbankens vinst i dess helhet för år 1922
 belöpt sig till..... kr. 18,528,697: 01.

Riksbankens
 grundfond;
 översikt av
 bankens ställning
 m. m.

Såsom även framgår av nämnda översikt utgjorde riksbankens tillgångar och fordringar utöver dess skulder vid 1922 års slut:

grundfond	kr. 50,000,000: —
reservfond	» 12,500,000: —
reserverade medel, utgörande:	
återstående vinstmedel från föregående år.....	kr. 411,659: 53
vinst för år 1922.....	» 18,528,697: 01
	<u>» 18,940,356: 54</u>

och befanns alltså riksbankens kapitalöverskott enligt 1922 års bokslut utgöra..... kr. 81,440,356: 54.

Härtill kommer den under riksbankens förvaltning stående fonden för utlämnande av avbetalningslån, utgörande vid slutet av år 1922 ett belopp av..... kr. 28,000,000: —.

Jämlikt beslut vid 1923 års riksdag har av ovannämnda vinstmedel ett belopp av 2,000,000 kronor överförts till avbetalningslånefonden. Härjämte skola enligt samma riksdags beslut 16,000,000 kronor överlämnas till statsverket att under åren 1923 och 1924 på föreskrivna tider tillhandahållas statskontoret.

Riksbankens rörelse under år 1922.

§ 2.

Uti 1922 års översikt finnes å sid. 10—15 ett sammandrag av riksbankens utgående balansräkning den 30 december 1922, och vilja revisorna därifrån här upptaga följande huvudposter:

Tillgångar och
 skulder.

Tillgångar:

<i>Metallisk kassa</i> (enligt § 8 i lagen för Sveriges riksbank) kr.	273,984,253: 02
<i>Annan kassatillgång</i>	» 35,911,878: 14
<i>Statspapper och obligationer</i>	» 99,074,154: 49
<i>Lånerörelsen, diskonterade växlar och lån m. m.</i>	» 490,818,770: 73
<i>Utrikesrörelsen, fordran hos utländska banker, växlar</i> m. m.	» 170,940,992: 84
<i>Övriga tillgångar och fordringar</i>	» 17,462,701: 05
	Summa kr. 1,088,192,750: 27

Skulder:

<i>Utelöpande sedlar</i>	kr. 584,191,477: 51
<i>Postväxlaräkning</i>	» 5,258,860: 75
<i>Giroräkning</i>	» 389,460,287: 58
<i>Lånerörelsen, upp- och avskrivningsräkning samt de-</i> <i>positionsräkning m. m.</i>	» 2,064,591: 13
<i>Utrikesrörelsen, skuld till utländska banker m. m.</i>	» 12,288,330: 38
<i>Upphörda lånegrenar</i>	» 181,486: 38
<i>Övriga skulder</i>	» 13,307,360: —
	Summa kr. 1,006,752,393: 73

Då härtill lägges riksbankens under § 1 här
ovan angivna tillgång utöver skuld

»	81,440,356; 54
återfinnes det under rubriken tillgångar upptagna belopp	kr. 1,088,192,750: 27

Utöver nu upptagna tillgångar och skulder har riksbanken, såsom framgår av en å sid. 16 av 1922 års översikt intagen uppgift, vissa i bankens räkenskaper enligt särskilda föreskrifter *inom linjen förda tillgångar och skulder*.

Dessa utgjorde vid slutet av år 1922:

<i>Tillgångar</i> (inventariet av papper för riksbankens eget behov, metall- värdet av riksbankens mynt- och medaljsamling samt riksbankens fastigheter)	kr. 11,455,096: 78
<i>Skulder</i> (utelöpande transportsedlar, lånebanksobligationer m. m.)	» 1,662,194: 42

Inkomster och
vinster.

Beträffande riksbankens inkomster och vinster samt utgifter och förluster under år 1922 hänvisas till det å sid. 4—9 i 1922 års översikt intagna sammandrag av riksbankens vinst- och förlusträkning år 1922.

Häriifrån upptagas följande huvudposter:

Inkomster och vinster:

Lånerörelsen	kr. 23,152,324: 64
Utrikesrörelsen	» 1,171,710; 79
Statspapper och obligationer	» 1,694,139: 89
Särskilda inkomster och vinster	» 311,231: 84
	<hr/>
Summa	kr. 26,329,407: 16

Utgifter och förluster:

Lånerörelsen	kr. 210,415: 09
Upphörda lånegrenar	» 7,697: 69
Utrikesrörelsen	» 1,100,151: 31
Statspapper och obligationer	» 1,343,948: 08
Förvaltningskostnad:	
Arvoden och löner	kr. 3,003,597: 99
Pensionsstat	» 141,683: 36
Dyrtidstillägg	» 1,032,304: 38
Förvaltningsutgifter för banken i dess helhet	» 1,065,206: 57
Förvaltningsutgifter vid huvudkon- toret	» 1,113,679: 85
Särskilda utgifter och förluster	» 169,560: 77
	<hr/>
Välgörenhetsbidrag	» 29,142: 50
	<hr/>
Summa	kr. 9,217,387: 59

Sedan till ovan omförmälda inkomster och vinster lagts under året disponerade, från föregående år reserverade vinstmedel	kr. 26,329,407: 16
ävensom vinsten å den särskilt förda avbetalningslånefonden eller tillhoppa	» 411,659: 53
samt därifrån avdragits nyssnämnda utgifter och förluster .	» 1,416,677: 44
har sålunda uppkommit den förut uppgivna vinsten å riks- bankens rörelse vid 1922 års slut	kr. 28,157,744: 13
	<hr/>
	» 9,217,387: 59
	<hr/>
	kr. 18,940,356: 54

§ 3.

En jämförelse mellan riksbankens förvaltningskostnad för åren 1921 och 1922 utvisar, att denna kostnad för senare året nedgått från kronor 7,045,856: 08 till kronor 6,526,032: 92 eller i det närmaste 520,000 kronor, beroende till största delen dels på minskade dyrtidstillägg, nära 56,000 kronor, dels ock i övrigt på mindre utgifter för byggnader vid Tumba bruk, vilka utgifter under år 1921 varit särskilt stora.

Jämförelse
mellan
riksbankens för-
valtningskostnad
för åren
1921 och 1922.

§ 4.

På sätt närmare framgår av en å sid. 20 och 21 av 1922 års översikt intagen sammanställning av *avdelningskontorens vinst- och förlusträkningar* år 1922 uppgick för detta år sammanlagda beloppet av dessa kontors nettovinst å lånerörelsen, avbetalningslånen därvid ej beräknade, till kronor 8,033,812: 06.

Uppgifter
angående de
särskilda riks-
bankkontorens
rörelse och
ställning.

I denna summa ingå även inkomster av fastigheter samt diverse andra av lånerörelsen ej direkt härflytande inkomster kronor 216,155: 94.

Vad huvudkontoret beträffar, förekommer vid detsamma även annan rörelse än lånerörelse och, då därvid ej såsom vid avdelningskontoren förvaltningsutgifterna kunna särskilt beräknas och avdragas, kan följaktligen vid huvudkontoret vinsten å lånerörelsen ej angivas annat än som bruttovinst.

Denna uppgick för år 1922 till kronor 12,732,693: 18, beroende på följande inkomster, nämligen:

räntor å diskonterade växlar	kr. 11,242,036: 91
» » hypoteks- och kommunlån	» 1,405,265: 29
» » kassakreditiv och kredit i löpande räkning .	» 42,300: 15
avgifter för kassakreditiv	» 10,573: 33
inkasseringsavgifter och provisioner	» 3,486: 01
inbetalningar å inom linjen förda eller avskrivna lånefordringar (utom avbetalningslån)	» 29,031: 49
	<hr/>
	Summa kr. 12,732,693: 18

För *avbetalningslånefonden* lämnas i 1922 års översikt å sid. 46 och 47 redogörelse, som utvisar att vinsten å denna fond

för år 1922 uppgick vid huvudkontoret till	kr. 371,931: 49
samt vid avdelningskontoren till	» 1,044,745: 95
	<hr/>
	Summa kr. 1,416,677: 44

Huvudkontorets balanskonto utvisar beträffande låne- och giro-rörelsen den 30 december 1922 följande

Tillgångar:

Diskonterade växlar	kr. 168,504,408: 49
Hypotekslån	» 44,352,170: —
Kassakreditiv och kredit i löpande räkning .	» 355,640: 76
På indrivning beroende medel	» 68,240: 83
Beräknade räntor	» 67,919: 85
	<hr/>
	Summa kr. 213,348,379: 93

Skulder:

Giroräkning	kr. 370,221,282: 27
Depositionsräkning	» 300: —
Inkassoavgifter	» 2,342: 26
Beräknade räntor	» 1,259,506: 20
	<hr/>
	Summa kr. 371,483,430: 73

Poster under transport, tillhörande riksbankens hela låne- och giro-rörelse, utgjorde den 30 december 1922:

diskonterade växlar	kr. 3,394,616: 65
» » , protesterade	» 15,177: 52
fordran för protestkostnader	» 87: 35
giromedel, infriade anvisningar	» 1,984,320: 20
» inbetalningar	» 3,649,061: 63
inkassoavgifter	» 2,487: 93

Avdelningskontorens ställning vid 1922 års slut inhämtas av 1922 års översikt, sid. 22 och 23, där en sammanställning gjorts av dessa kontors utgående balansräkningar den 30 december 1922.

§ 5.

I fråga om riksbankens *utlåningsrörelse* år 1922 hänvisas till 1922 års översikt, där med ledning av de särskilda riksbankskontorens bokslut uppgjorts nedannämnda, å följande sidor förekommande sammandrag rörande:

- växeldiskontering: sid. 37;
- hypoteks- och kommunlån: sid. 38;
- kassakreditiv och kredit i löpande räkning: sid. 39;
- avbetalningslånefonden: sid. 46, 47.

Utlånings-
rörelsen år
1922.

Nedanstående tabell utvisar i jämna tusental *medelbeloppen av utlåningen* vid riksbankens samtliga kontor år 1922.

År 1922.	Växel- diskon- tering	Utlåning mot hypotek av					Ute- stående å kassa- kreditiv och kredit i löpande räkning.	Avbetal- ningslån
		inteck- ningar	obliga- tioner m. m.	aktier	andra värde- papper	varor		
januari ..	501.398.000	454.000	26.624.000	64.000	—	208.000	2.947.000	24.827.000
februari ..	512.614.000	568.000	28.401.000	63.000	—	187.000	2.765.000	25.010.000
mars	498.542.000	575.000	29.732.000	62.000	—	173.000	3.301.000	25.246.000
april	479.877.000	588.000	31.119.000	64.000	—	127.000	2.984.000	25.264.000
maj	437.720.000	625.000	29.489.000	72.000	—	86.000	2.753.000	25.288.000
juni	413.077.000	515.000	35.146.000	74.000	—	60.000	2.810.000	25.373.000
juli	374.751.000	562.000	41.523.000	72.000	—	36.000	2.663.000	25.487.000
augusti ..	354.285.000	566.000	41.006.000	71.000	—	6.000	2.365.000	25.576.000
september	347.491.000	510.000	40.730.000	551.000	—	1.000	2.319.000	25.740.000
oktober ..	326.366.000	563.000	42.862.000	1.065.000	—	—	2.265.000	26.005.000
november	313.589.000	637.000	46.579.000	1.170.000	—	—	2.097.000	26.249.000
december	406.989.000	685.000	51.827.000	1.172.000	5.019.000	1.000	2.273.000	26.530.000

I översikten, sid. 26—31 lämnas redogörelse angående *av lånerörelsen härflytande ävensom, beträffande avdelningskontoren, övriga inkomster och vinster samt utgifter och förluster år 1922.*

Lånerörelsens *på indrivning beroende medel* utgjorde vid 1922 års utgång:

	Diskonterade växlar	Lån mot hypotek	Kassa- kreditiv	Summa	Avbetal- ningslån
Under transport	15,177: 52	—	—	15,177: 52	—
Huvudkontoret	68,140: 83	100: —	—	68,240: 83	58,282: 13
Avd.-kont. i Göteborg . .	—	280: —	—	280: —	9,392: 59
„ i Malmö	—	—	—	—	4,307: 95
„ i Kristianstad	1,030: 06	—	—	1,030: 06	—
„ i Luleå	—	—	—	—	8,173: 08
„ i Visby	—	—	—	—	700: —
Kronor	84,348: 41	380: —	—	84,728: 41	80,855: 75

Samtidigt voro oberäknat avbetalningslån dels i lån och kreditiv dels mot växlar utestående kr. 490,734,042: 32, vadan alltså 0,017 procent var under indrivning.

Lånerörelsens *inom linjen förda fordringar* voro vid 1922 års utgång:

	Diskonterade växlar	Lån mot hypotek	Kassa- kreditiv	Summa	Avbetal- ningslån
Huvudkontoret	478,492: 14	29,974: 30	25,000: —	533,466: 44	107,749: 12
Avd.-kont. i Göteborg . .	225,169: 60	—	—	225,169: 60	4,340: —
„ i Malmö	105,753: 30	—	15,000: —	120,753: 30	5,713: 21
„ i Luleå	3,775: —	—	—	3,775: —	—
„ i Visby	34,000: —	231: 22	—	34,231: 22	4,296: 95
Kronor	847,190: 04	30,205: 52	40,000: —	917,395: 56	122,099: 28

Ann. Efter indragning från och med år 1914 av ombudsmanstjänsterna vid de flesta av riksbankens avdelningskontor hava dessa kontors osäkra fordringar överflyttats till huvudkontoret.

§ 6.

Inkomster och
utgifter vid
utrikesrörelsen
år 1922.

För inkomster och vinster samt utgifter och förluster å utrikesrörelsen under år 1922 meddelas uppgifter å sid. 4 och 5 i 1922 års översikt, utvisande vinst å rörelsen av kronor 71,559: 48.

Riksbankens ställning under år 1923.

§ 7.

I anslutning till vad revisorerna anfört uti inledningen till denna berättelse intages från riksbankens månadsöversikter under året i följande tabell uppgifter angående riksbankens ställning vid varje månads slut till och med den 30 september.

Riksbankens
ställning under
år 1923.

Riksbankens ställning vid utgången av

	Januari	Februari	Mars
Tillgångar:			
<i>Metallisk kassa</i> : lagligen i riket gällande guldmünt..	83,482,805 —	83,447,040 —	83,374,920 —
utländskt guldmünt och omyntat guld.	190,467,320 61	190,427,600 61	190,222,678 64
Silver- och kopparnickeimünt.....	21,519,888 75	22,391,737 50	22,916,657 70
Äldre silvermünt	300 39	301 64	298 39
Koppar- brons- och järnmünt.....	196,715 49	220,085 16	223,036 80
<i>Fordringar:</i>			
in- och utländska statspapper	122,828,425 63	122,828,425 63	136,420,637 88
inhemska obligationer	5,176,300 —	5,176,300 —	5,176,300 —
köpta inrikes växlar	319,586,102 29	280,993,607 29	329,794,525 95
» utrikes »	52,939,586 71	51,608,779 86	35,300,078 61
invisningar och växlar betalbara vid anfordran eller inom kort tid samt utländska bankers sedlar m. m.	15,010,588 24	20,320,970 94	22,731,050 16
lån mot hypotek av in-teckningar	686,920 —	658,820 —	6,597,280 —
» » » obligationer	36,091,760 —	44,264,470 —	40,838,930 —
» » » aktier	1,173,340 —	1,173,340 —	1,171,340 —
» » andra värdepapper	9,283,950 —	9,115,250 —	8,881,405 —
» pant av varor	1,140 —	8,640 —	81,940 —
» till kommuner.....	93,000 —	89,000 —	89,000 —
å kassakreditiv och kredit i löpande räkning utest.	1,859,665 07	2,241,068 27	2,045,400 38
» enl. § 14 i lagen för Sveriges Riksbank utestående	— —	— —	— —
på indrivning beroende växlar, lån och kassakreditiv hos bank eller bankir på utrikes ort innestående å löpande räkning.....	93,326 51	106,328 31	102,180 67
å andra räkningar.....	72,347,811 84	64,451,115 94	59,439,672 31
	1,679,294 43	1,736,341 28	258,879 54
Kronor	934,518,240 96	901,259,222 43	945,666,212 03
Skulder:			
Utelöpande sedlar	520,258,693 51	537,765,126 51	586,990,153 51
» postremissväxlar.....	2,954,545 14	3,617,990 92	1,848,981 10
Giroräkning	315,450,767 36	265,674,168 40	260,254,139 26
Upp- och avskrivningsräkning	9,296 67	11,996 47	20,160 21
Depositionsräkning	300 —	300 —	300 —
Löpande räkning med utländsk bank	4,649,275 46	4,524,072 —	4,526,209 24
Andra räkningar	762,575 49	709,237 90	773,283 19
Pensionsfonden	779,469 75	785,153 58	790,728 41
Grundfonden	50,000,000 —	50,000,000 —	50,000,000 —
Reservfonden	12,500,000 —	12,500,000 —	12,500,000 —
Till Statsverket anvisade medel att utbet. under år 1923	6,000,000 —	6,000,000 —	6,000,000 —
» » » » » » » » 1924	— —	— —	— —
Odisponerade vinstmedel från föregående år	18,940,356 54	*)16,940,356 54	16,940,356 54
Vinstmedel för löpande året.....	2,212,961 04	2,730,820 11	5,021,900 57
Kronor	934,518,240 96	901,259,222 43	945,666,212 03
<i>Obegagnad sedelutgivningsrätt enligt §§ 6, 7 och 8 i Lagen för Sveriges Riksbank.....</i>	152,641,557 71	134,984,154 71	150,393,004 40
Fonden för avbetalningslån.			
Utestående lån: som säkra ansedda	26,896,023 —	27,033,002 —	27,097,919 —
på indrivning beroende	85,982 68	85,921 36	80,564 44
Kronor	26,982,005 68	27,118,923 36	27,178,483 44

*) Av odisponerade vinstmedel hava 2 mill. kr. överförts till avbetalningslånefonden.

månaderna januari—september 1923.

April		Maj		Juni		Juli		Augusti		September	
83,316.490	—	83,265.290	—	83,234.775	—	83,210.610	—	83,202.930	—	83,192.330	—
190,121.752	35	189,968.740	70	189,822.529	27	189,648.925	14	189,549.321	33	189,365.369	13
23,750.877	40	24,318.951	35	24,871.459	90	24,066.211	85	22,373.164	60	22,888.025	10
298	69	303	50	320	72	327	10	330	—	330	37
236,148	02	236,991	32	233,777	74	230,301	70	223,474	79	214,396	48
148,316.004	13	148,066.429	80	151,128.866	80	143,865.634	05	130,117.817	55	135,723.624	55
5,176.300	—	5,176.300	—	5,166.300	—	5,161.900	—	5,161.900	—	5,161.900	—
309,620.961	53	295,445.450	02	284,713.539	35	233,753.006	09	214,501.888	97	237,332.328	96
9,508.573	64	4,310.910	24	1,599.393	89	1,353.053	11	1,075.553	11	703.000	—
18,085.394	92	18,602.277	79	23,074.068	82	15,817.019	99	20,507.534	15	26,620.495	80
617.230	—	613.680	—	632.050	—	618.400	—	637.750	—	633.060	—
45,480.350	—	38,332.925	—	46,195.210	—	33,718.170	—	44,894.650	—	50,861.280	—
1,169.840	—	1,274.300	—	1,273.900	—	1,273.300	—	1,273.600	—	1,263.850	—
8,712.830	—	8,704.230	—	8,493.760	—	9,162.940	—	9,079.520	—	8,838.105	—
57.150	—	22.181	40	7.380	—	5.380	—	—	—	—	—
114,000	—	113,500	—	113,500	—	113,500	—	107,000	—	157,000	—
2,741.478	04	1,875.403	43	1,883.493	90	1,911.731	95	1,713.911	67	1,943.411	16
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
104,513	85	102,714	38	100,560	62	122,095	45	101,559	04	123,841	64
44,312.869	55	36,129.016	01	42,891.692	82	42,338.954	03	56,440.603	66	49,783.814	02
92,474	32	52,091	61	889,311	67	17,636	08	434,906	94	498,667	03
891,535,536	44	856,611,686	55	866,330,890	50	786,389,096	54	781,397,415	81	815,309,829	24
556,533.820	51	538,830.478	51	586,211.044	51	543,329.040	51	560,944.372	51	600,164.986	51
2,601.730	49	1,668.013	—	2,632.953	80	3,166.554	53	1,643.231	74	3,699.660	87
240,179.218	31	224,425.604	36	183,405.006	55	149,494.624	32	127,601.616	90	117,407.105	22
26,688	78	6,454	52	24,775	93	14,827	26	11,182	86	14,245	36
300	—	300	—	300	—	9,300	—	300	—	300	—
4,665.124	78	3,193.612	59	3,697.288	35	3,196.834	17	3,279.155	63	2,976.229	97
919,633	57	696,026	96	715,330	20	829,707	82	733,906	61	1,257,003	27
796,319	49	801,974	32	807,570	67	813,192	50	818,329	83	824,673	67
50,000.000	—	50,000.000	—	50,000.000	—	50,000.000	—	50,000.000	—	50,000.000	—
12,500.000	—	12,500.000	—	12,500.000	—	12,500.000	—	12,500.000	—	12,500.000	—
8,000.000	—	8,000.000	—	8,000.000	—	4,000.000	—	4,000.000	—	4,000.000	—
8,000.000	—	8,000.000	—	8,000.000	—	8,000.000	—	8,000.000	—	8,000.000	—
940,356	54	940,356	54	940,356	54	940,356	54	940,356	54	940,356	54
6,372.343	97	7,548.865	75	9,346.263	95	10,094.658	89	10,924.463	19	13,525.267	83
891,535,536	44	856,611,686	55	866,330,890	50	786,389,096	54	781,397,415	81	815,309,829	24
115,342,664	19	132,637,582	89	84,993,564	03	127,390,029	77	109,560,130	15	69,950,411	75
27,173,038	33	27,364,009	—	27,432,559	—	27,364,604	—	27,231,508	—	27,580,093	—
71,556	46	77,988	51	94,138	25	128,634	77	125,662	80	111,128	40
27,244,394	79	27,441,997	51	27,526,697	25	27,493,233	77	27,357,170	80	27,691,221	40

§ 8.

Officiella
räntesatser.

Riksbankens officiella diskonto- och räntesatser hava under år 1923 från och med den 1 januari till tiden för revisionens början utgjort:

	På högst tre månader.	På längre tid än tre, högst sex månader.	På högst en månads uppsäg- ning.	Med avbe- talning av en femte- del eller tiondedel var sjätte månad.	För kassa- kreditiv:	
					ränta.	avgift.
	%	%	%	%	%	%
Växeldiskonto	4 1/2	5	—	—	5	1/2 och 1
För lån:						
mot säkerhet av:						
obligationer, utfärdade av svenska staten, allmänna hypoteksbanken, konungariket Sveriges stadshy- potekskassa eller aktiebolaget svenska tobaksmonopolet	4 1/2	5	4 1/2	—		
obligationer, utfärdade av kom- muner, landsting, intecknings- bolag eller järnkontoret	5	5 1/2	5	—		
mot annan säkerhet	5 1/2	6	—	—		
För avbetalningslån	—	—	—	5		

§ 9.

Redskonterings-
diskontot.

Vid rediskontering åt privata bankinrättningar har under år 1923 icke förekommit något lägre diskonto än de vanliga räntesatserna.

Om riksbankens styrelse m. m.

§ 10.

Riksbankens
styrelse.

Vid det val av fullmäktige, som under innevarande år ägt rum, hava dels herr Norberg fått sitt uppdrag förnyat dels ock herr Thorsson för valperioden 1923—1926 utsetts till fullmäktig.

Vid förrättade val hava fullmäktige utsett:

till vice ordförande och förste deputerad herr Moll;

till andre deputerade herrar Norberg och Nilson;

till inspekterande fullmäktig för Tumba bruk herr Thorsson;

till ledamot i styrelsen för aktiebolaget kreditkassan av år 1922 herr

Moll samt

till suppleant i styrelsen för samma bolag herr Nilson.

Den av Kungl. Maj:t förordnade suppleanten herr Tenow har tjänstgjort 4 dagar.

Av de utav riksdagen valda suppleanterna har herr Olauson tjänstgjort 91 dagar och har han därvid tjänstgjort såsom andre deputerad.

§ 11.

Göromålen å ombudsmannens expedition hava särskilt till följd av det i samband med avbetalningslånefondens år från år genomförda höjning betydligt större antalet dit överlämnade avbetalningslån med därav föranledda lagsökningar och bevakningar i olika delar av landet under senare åren så väsentligt ökats, att på expeditionen för göromålens behöriga skötande erfordras ännu en ordinarie tjänsteman med juridisk utbildning. Med anledning härav hava fullmäktige, som kungjort och anslagit ledig en kammarskrivartjänst i tionde lönegraden vid huvudkontoret, för överflyttande av berörda tjänst till nämnda expedition vid tjänstens ledigförklarande jämlikt § 63 bankoreglementet föreskrivit, att sökande skall förete bevis om avlagt prov för inträde i rikets rättegångsverk för att sedermera den tjänsteman, som förordnas å tjänsten, skall kunna placeras å expeditionen.

Ang. anställande på ombudsmannens expedition av ytterligare en tjänsteman med juridisk utbildning.

§ 12.

Under § 14 i statsrevisorernas berättelse angående riksbanken till 1922 års riksdag fäste revisorerna uppmärksamheten på, att bland utgifterna för avlöningar till tryckeripersonalen även förekomme betalning av skatter till stat och kommun för denna personal med sammanlagt kr. 42,514:96; och då revisorerna icke ansåge det lämpligt, att bland avlöningsförmåner till personal, som utförde arbete för statens räkning, inginge en dylik rätt att få skatterna betalda, uttalade revisorerna sin uppfattning, att den bestämmelse i avlöningsstaten för arbetspersonalen vid riksbankens sedeltryckeri, varpå ifrågavarande rätt vore grundad, borde ur avlöningsstaten utgå.

Ang. kompensations till arbetspersonalen å riksbankens sedeltryckeri för borttagande av förmån av fria skatter.

Omförmälda förmån grundades på § 7 uti den av fullmäktige den 14 augusti 1919 godkända avlöningsstaten för arbetspersonalen vid riksbankens sedeltryckeri, vilken paragraf hade följande lydelse:

»Skatter till stat och kommun för vid sedeltryckeriet intjänad inkomst betalas av tryckeriet.»

Såsom uti § 13 i statsrevisorernas berättelse till 1923 års riksdag angives, föranledde berörda uttalande omedelbart en överenskommelse med tryckeriföreståndaren, att ifrågavarande bestämmelse i avlöningsstaten icke skulle tillämpas för de personer, som efter överenskommelsen anställdes såsom ordinarie arbetare.

Vidkommande personalen i övrigt anfördes enligt protokoll för den 11 maj 1922 bland fullmäktige, att denna till en mycket stor del sedan en lång följd av år tillbaka åtnjutit förmånen av fria skatter och enligt fullmäktiges mening kunde anses hava goda skäl att betrakta skattefriheten såsom en bestående förmån, så länge denna personal bibehölls i sin anställning vid sedeltryckeriet; och funno fullmäktige det därför icke vara billigt, att på en gång frångåga densamma här ifrågavarande förmån, utan ansågs avvecklingen därav böra ske successivt. Samtidigt med beslut om att åberopade § 7 uti avlöningsstaten skulle utgå, beslöto i anslutning härtill fullmäktige sistnämnda

dag, att, då år 1922 redan en del av de skatter, som belöpte på 1920 års arbetsförtjänst, betalats av riksbanken, icke vidtaga någon förändring beträffande de skatter, som år 1922 förfölle till betalning. Avvecklingen skulle därefter ske under loppet av högst fem år med början år 1923, då 80 procent av de ifrågavarande, under nämnda år förfallande skatterna skulle betalas av banken.

I skrivelse av den 16 november 1922 till fullmäktige gjorde representerer för sedeltryckeriets arbetspersonal framställning om kompensation för borttagande av förmånen av fria skatter för inkomst från tryckeriet, därvid anfördes, att avlöningsstaten av den 14 augusti 1919 vore ett avtal mellan tryckeriets ledning och ifrågavarande personal, vilket av sistnämnda part betraktades såsom bestående.

Sedan tryckeriföreståndaren och riksbankens ombudsman häröver avgivit infordrade yttranden och därvid framhållit, att tryckeriets arbetspersonal syntes hava vägande skäl för sin framställning, erhöll deputeraden för huvudkontoret under hand fullmäktiges medgivande att underhandla med tryckeripersonalen, om vilken ställning den skulle intaga till en eventuell kompensation för skattefrihetens borttagande i form av pensionsfrågans ordnande och samtidigt bemyndigande att anmoda sakkunnig person att göra vissa undersökningar och beräkningar för en sådan pensionering.

Innan denna utredning förelåg, inkom emellertid personalen med en ny skrift under sistlidna februari månad, vari uttalades, att personalens uppfattning fortfarande vore, att skatten ej borde kombineras med pensionsfrågan, men framlades ett medlingsförslag till kompensation för skatten, avseende visst procentuellt tillägg till de *ordinarie veckolönerna* sålunda, att till dessa löner under innevarande år, då tryckeriet betalade 80 procent av skatterna, skulle läggas 2,85 procent av veckolönen, nästkommande år, då tryckeriet skulle betala 60 procent av skatterna, 5,70 procent o. s. v. i den mån tryckeriets skattebidrag minskades upp till högst 14,25 procent. Kostnaderna för detta tillskott till veckolönerna har beräknats för innevarande år belöpa sig till omkring 5,300 kronor och för nästkommande år till omkring 10,500 kronor samt slutligen efter 4 år stiga till omkring 27,000 kronor. Samma procentuella tillägg till avlöningen skulle ock tillgodoräknas faktorn, vilken även finge sin skatt betald av tryckeriet.

Medeltalet för de sista fem åren av från tryckeriet för den ifrågavarande personalen betalda skatter har enligt uppgift utgjort omkring 36,000 kronor; och beror minskningen i utgiften därpå, att oförmälda procentuella tillägg beräknas endast på de ordinarie veckolönerna, medan skatt tidigare betalats för all från tryckeriet intjänad inkomst, således även för övertid, ackord, hyresbidrag och dyrtidstillägg.

Den personal, som antagits efter det frågan om borttagandet av skattebetalningen kommit upp, är anställd utan nämnda förmån.

Då detta ärende den 11 maj 1923 företogs till behandling inom fullmäktige, framhöll föredraganden, att förevarande angelägenhet syntes vara av rätt så invecklad natur och behöva att från flera synpunkter noga övervägas, innan något definitivt beslut i saken fattades, och att den då långt framskridna riksdagstiden icke skulle medgiva, att frågan i en eller annan form underställdes bankoutsiktet samt hemställde därför, att fullmäktige, utan att i övrigt taga ställning i saken, ville som ett provisorium godkänna tryckeripersonalens

medlingsförslag att tillämpas tillsvidare, till dess ärendet i hela dess vidd kunde bliva behandlat och avgjort, dock längst till den 1 juli 1924.

Vad föredraganden sålunda föreslagit blev av fullmäktige godkänt.

I fråga om tillkomsten av förevarande avlöningsstat hava revisorerna inhämtat följande.

Sedan under år 1919 i samband med riksbankens övertagande av sedeltryckeriet under egen drift förslag upprättats till avlöningsstat och instruktion för arbetspersonalen därstädes och detta förslag anmälts för fullmäktige enligt protokollet den 31 juli 1919, beslöto fullmäktige då, att förslaget, innan detsamma företogs till avgörande, skulle tryckas och utdelas till nämnda personal, som skulle äga att, ifall så önskades, inom 14 dagar till tryckeriföreståndaren skriftligen avgiva yttranden över förslaget.

Till följd av detta beslut utdelades tryckt förslag till envar av personalen med anmodan att inom viss angiven tid skriftligen avgiva eventuella erinringar däremot, varefter svar avgavs uti en av hela den myndiga personalen undertecknad skrift med vissa erinringar mot förslaget.

I anslutning till dessa erinringar gjordes några jämkningar i förslaget; och sedan personalen därefter ånyo beretts tillfälle att yttra sig i ärendet och genom fyra ombud skriftligen godkänt förslaget i då föreliggande skick, blev detsamma av fullmäktige den 14 augusti 1919 godkänt.

Beträffande fullmäktiges beslut den 11 maj 1922 om successiv avveckling av förutvarande förmånen för sedeltryckeriets personal att få sina skatter betalda av riksbanken, gjorde föregående års revisorer ej något uttalande, och läser detta hava berott därpå, att även revisorerna funno billighetsskäl stödja berörda beslut.

Revisorernas
uttalande.

Nu hava emellertid fullmäktige ånyo den 11 maj 1923 företagit denna fråga till behandling och därvid med anledning av framställning från tryckeripersonalen tillerkänt denna en kompensation, i det närmaste motvägande den förmån, som enligt tidigare statsrevisorer av riksdagen utan anmärkning lämnade uttalande skulle borttagas och även genom fullmäktiges beslut den 11 maj 1922 utgått ur avlöningsstaten.

Revisorerna, som finna detta förfarande anmärkningsvärt, vilja såsom sin mening uttala att, om fullmäktige ansett tryckeripersonalen på grund av gällande avlöningsstat äga någon rätt till ifrågavarande förmån, fullmäktige bort redan vid ärendets första behandling med stöd av bestämmelse i instruktionen för arbetspersonalen uppsäga denna för att få tillfälle att bestämma avlöningsförhållandena enligt omförmälda från riksdagens sida gjorda uttalande.

§ 13.

Enligt gällande av bankoutsnittet den 20 maj 1920 godkända instruktion och arbetsordning för riksbankens sedeltryckeri utövas tillsynen över tryckeriet av den av fullmäktiges i riksbanken deputerade, som har närmaste tillsynen över huvudkontorets övriga avdelningar; och för kontrollen över att arbetena inom sedeltryckeriet fortgå på i tekniskt avseende bästa sätt förordna fullmäktige till deputeradens stöd en framstående sakkunnig på området.

Ang. avlöningen
till föreståndaren
å riksbankens
sedeltryckeri
samt provisorisk
anordning
beträffande
tryckeriets
ledning,

För den tekniska ledningen vid tryckeriet är anställd en föreståndare och chef för tryckeriet, som vid sin sida har en ingenjör och en faktor.

Löneförmånerna för tryckeriföreståndaren äro enligt fullmäktiges för bankoutskottet anmälda beslut den 1 maj 1919 bestämda att tillsvidare utgå med 18,000 kronor om året, varjämte till tekniska rådgivaren anslagits ett årligt arvode av 4,000 kronor.

Enligt § 7 av nämnda instruktion skall tryckeriföreståndaren redovisa för mottaget sedelpapper med antingen fullt färdiga sedlar eller makulerat papper; och skall tryckeriföreståndaren, om han ej fullt kan redovisa mottaget sedelpapper, ersätta det felande beloppet av de sedlar, som skolat å papperet tryckas, således exempelvis ett papper, varå skolat tryckas 2 st. 1,000-kronors sedlar med 2,000 kronor, ett papper, avsett för 4 st. 100-kronors sedlar, med 400 kronor o. s. v.

Om den makulatur, som under den tid tryckeriet ansvarar för papperet uppkommer inom någon sedelsort, för något år överstiger sju procent å års-tillverkningen, skall föreståndaren ersätta överskottet med samma pappers värde efter riksbankens uppskattning av papperspriset. Skulle enligt samma beräkning makulaturen understiga sju procent, erhåller föreståndaren en premie motsvarande det inbesparade papperets värde.

Genom fullmäktiges beslut den 4 maj 1922 nedsattes sistnämnda procenttal från 7 till 5.

På grund av denna bestämmelse har ersättning för inbesparad sedelpappersmakulatur under senare åren utgått med följande belopp:

för år 1920	kr. 21,840:25
» » 1921	» 26,945:77
» » 1922	» 14,724:05

När tryckeriföreståndaren Nils Bagge avled den 18 februari 1920, träffades följande dag avtal med den tekniska rådgivaren, dåvarande hovintendenten Axel Lagrelius, att tillsvidare förestå tryckeriet; och beslöt fullmäktige den 10 juni 1920, att av det för tryckeriföreståndaren bestämda arvode av 18,000 kronor skulle till Lagrelius för ledning av tryckeriet tillsvidare utgå ersättning efter 12,000 kronor för år räknat, men skulle under den tid Lagrelius sålunda förestode tryckeriet det till honom såsom teknisk rådgivare bestämda arvode av 4,000 kronor om året jämte återstoden av tryckeriföreståndarens arvode reserveras.

Att efter tryckeriföreståndaren Bagges död ny tryckeriföreståndare ej omedelbart tillsattes lär ha varit beroende därpå, att fullmäktige önskat någon tids rådrum för att bliva i tillfälle att till befattningen utse en person med den särskilda kunskap och erfarenhet, som därför erfordrades; och har enligt vad revisorererna erfarit omförmälda provisoriska ordnande av sedeltryckeriets ledning under senare åren ansetts böra fortfara i avbidan på resultatet av pågående utredning angående ordnande av statens värdetryck.

Revisorererna vilja emellertid ifrågasätta, huruvida det kan vara lämpligt, att nu omförmälda båda befattningar för ledningen av sedeltryckeriet fortfarande uppehållas av en person, som med hänsyn till andra åligganden endast har mycket begränsad tid övrig för tillsynen av sedeltryckeriet.

Vidare vilja revisorererna beträffande den för inbesparad makulatur bestämda ersättningen uttala såsom sin uppfattning, att lämplig del av denna

ersättning skäligen bör tillkomma arbetspersonalen, då ju makulaturens större eller mindre omfattning är i hög grad beroende på denna personals skicklighet och uppmärksamhet.

§ 14.

I anslutning till nästlidet års revisorers av riksdagen godkända uttalande i fråga om riksbankens bidrag till frukostserveringen i banken hava fullmäktige beslutit, att nämnda bidrag från och med den 1 sistlidna maj skall begränsas till att omfatta endast tillhandahållande av fri lokal, lyse, värme och servis.

Ang. frukostserveringen i riksbanken.

Om riksbankens pappersbruk.

§ 15.

Angående
inspektion av
bruket m. m.

Fullmäktige hava den 27 september 1923 inspekterat Tumba bruk och på stället tagit kännedom om dess förvaltning, varvid anledning till anmärkning ej förekommit.

Månatliga inventeringar av brukskassan hava ägt rum likadeles utan anledning till anmärkning, varjämte genom därtill särskilt förordnade tjänstemän verkställd sådan inventering, som omförmäles i § 46 mom. 2 bankoreglementet.

Av brukets räkenskaper för år 1922 lämnas följande sammandrag:

	Kronor.	öre
Balansräkning från år 1921.		
Debet.		
Kapitalbehållning	1,616,148	29
Kredit.		
Kassabehållning	16,731	36
Tumba bruks egendom	305,000	—
Fasta inventarier	86,261	87
Lösa »	93,137	27
I lager befintligt papper vid bruket	382,941	68
» » befintliga kuvert	20,474	90
» » i riksbanken befintligt papper	25,253	17
Förråd	422,364	17
Värde av papper under arbete från år 1921	76,531	88
Fordringar	181,776	72
Fibermaskintillverkningskonto	5,675	27
Kr.	1,616,148	29
Kapitalräkning.		
Debet.		
Riksbanken erhållit utöver sina till bruket lämnade förskott för bruksrörelsen	120,533	71
Förlust genom prissänkning på papper och kuvert samt genom nedskrivning å värdet på lump på grund av konjunkturförhållanden	108,889	26
Balans till år 1923	1,386,725	32
Kr.	1,616,148	29
Kredit.		
Balans från år 1921	1,616,148	29

	Kronor.	öre
Bruket räkning med riksbanken.		
Debet.		
Insättningar å brukets förlagsräkning i riksbanken för leveranser till andra beställare än riksbanken	150,776	30
Av riksbanken gjord insättning å Tumba bruks förlagsräkning i riksbanken för av bruket gjorda utlägg för 1916 års fabriksbyggnad	82,614	55
Av riksbanken gjord insättning å Tumba bruks förlagsräkning i riksbanken för av bruket gjorda utlägg för 1920 års arbetarbostäder	24,537	98
Till banken från bruket under året levererade postväxelblanketter, utländska checkblanketter och kuvert till ett sammanlagt belopp av	10,827	—
Av riksbanken gjord insättning å Tumba bruks förlagsräkning i riksbanken för av bruket under året levererat postväxel- och checkpapper samt levererade kuvert	10,827	—
Till banken från bruket under året levererat sedelpapper	706,777	88
Kr.	986,360	71
Kredit.		
Till bruket under året utanordnade förskott för bruksrörelsen.	855,000	—
Likvid för levererat växel- och checkpapper samt levererade kuvert	10,827	—
Riksbanken erhållit utöver sina till bruket lämnade förskott för bruksrörelsen	120,533	71
Kr.	986,360	71
Räkning över papperstillverkningen.		
Debet.		
Papper under arbete från år 1921	75,839	28
Materialkostnader	89,722	57
Arbetskostnader	322,167	64
Skatter och försäkringar	24,398	79
Omkostnader	45,741	89
Reparationer, underhåll av byggnader och maskiner	71,067	45
Transportkostnader och dragare	19,377	18
Belysning, bränsle och kraft	70,954	88
Rese- och traktamentskostnader	4,895	58
Hälsovård	12,999	76
Pensioner och understöd	21,352	84
Transport	758,517	86

	Kronor.	öre
Transport	758,517	86
Löner och arvoden	33,980	36
Schaktningsarbeten	1,273	16
Åmuddringskostnader	1,592	57
För brukets vattenledning	5,123	07
Fabrikens ombyggnad	19,401	03
Utredning angående anordnande av maskinbruk	9,500	—
Övriga papperstillverkningen påförda kostnader	8,877	89
Vinst å papperstillverkningen	14,822	02
Kr.	853,087	96
Kredit.		
Under året tillverkat papper	765,921	54
Värde av papper under arbete till år 1923	87,166	42
Kr.	853,087	96
Räkning över Tumba hemman.		
Debet.		
Kostnad för tall- och granfrö	24	25
Arrendatorns ersättning för grödeförlust genom brukets väg- anläggnings- och dräneringsarbeten	254	30
Arbetskostnader	2,013	01
Vinst	1,013	57
Kr.	3,305	13
Kredit.		
Arrendeavgifter och tomthyra	1,217	55
Amortering å elektrisk belysningsinstallation vid Lill-Tumba	200	—
Till bruket under året levererad ved m. m.	1,887	58
Kr.	3,305	13
Vinst- och förlusträkning.		
Debet.		
Avskrivningar å inventarier och material	126,267	13
Kr.	126,267	13

	Kronor.	öre
Kredit.		
Vinst vid försäljning av papper och kuvert å lager och genom prisförändring	108,954	78
» av hemmanet och sågen	1,094	88
» å papperstillverkningen	14,822	02
» å formtillverkningen	523	58
» genom uthyrning av skolan	871	87
Kr.	126,267	13
Balansräkning till år 1923.		
Debet.		
Kassabehållning	4,022	72
Tumba bruksegendom	305,000	—
Fasta inventarier	83,922	18
Lösa »	110,539	64
I lager befintligt papper vid bruket	241,379	17
» « befintliga kuvert	25,624	80
» » befintligt papper i riksbanken	11,018	93
Förråd	416,707	43
Värde av papper under arbete till år 1923	89,604	22
Fordringar	98,906	23
Kr.	1,386,725	32
Kredit.		
Kapitalbehållning	Kr.	1,386,725 32

§ 16.

På därom av förvaltaren vid Tumba bruk gjord framställning hava fullmäktige beslutit, att vid bruket må för en kostnad av sammanlagt 8,900 kronor utföras dels vissa ombyggnads- och ändringsarbeten för anordnande vid arbetarbostäderna och det s. k. stora stenhuset av erforderliga avträden och vedbodars dels ock flyttning av uthuset vid förutvarande smedjan, allt i enlighet med upprättat kostnadsförslag jämte tillhörande ritningar.

Irågavarande arbeten hava nyligen påbörjats.

Ang. vissa
ombyggnads- och
ändringsarbeten
vid bruket.

Om riksbankens avdelningskontor.

§ 17.

Styrelserna för
avdelnings-
kontoren.

Vid kontoret i *Göteborg* har tredje suppleanten kamrern Nils Herman Lindholm på begäran entledigats och har till tredje suppleant i hans ställe utsetts f.d. riksdagsmannen direktören August Edvin Åkesson.

Vid kontoret i *Karlstad* har till fjärde suppleant utsetts grosshandlaren Johan (John) Tobias Löfberg. Därjämte har förste suppleanten f. d. stadsfogden Axel Fridolf Lind på begäran entledigats.

Vid kontoret i *Umeå* har ordföranden f.d. lanträntmästaren Olof Theodor Bergström avlidit. Till ledamot efter honom har utsetts förste suppleanten fabrikkören Johan Olof Öhman.

§ 18.

Inventeringar
och
undersökningar
vid avdelnings-
kontoren.

Inventeringar och undersökningar vid avdelningskontoren hava under år 1923 till tiden för revisionsförrättningens början förrättats:

av herr Moll vid kontoret i Halmstad,

av herr Norberg vid kontoret i Jönköping,

av herr Nilsson vid kontoren i Göteborg, Falun, Härnösand, Karlskrona, Karlstad, Kristianstad, Linköping, Mariestad, Nyköping, Sundsvall, Uppsala, Vänersborg, Västerås, Växjö, Örebro och Östersund, samt

av herr Olauson vid kontoret i Visby.

Dessutom hava under samma tid särskilda undersökningar genom därtill utsedda tjänstemän, två för varje kontor, verkställts vid kontoren i Falun, Gävle, Jönköping, Kalmar, Karlskrona, Karlstad, Kristianstad, Linköping, Norrköping, Nyköping, Uppsala, Visby, Västerås, Växjö och Örebro.

§ 19.

Revisorernas
besök vid vissa
avdelningskontor.

Enligt vad närmare framgår av den angående statsverket avgivna berättelsen hava revisorerna företagit resor till åtskilliga platser inom landet; och hava revisorerna därvid besökt riksbankens avdelningskontor i Göteborg, Malmö, Halmstad och Jönköping.

Hyses-
beloppen för
tjänste-
bostäder vid
kontoret i
Göteborg.

Beträffande riksbankens båda fastigheter i Göteborg vid Södra Hamngatan med nr 27 och vid Drottninggatan med nr 28, vilka äro gemensamt taxerade för tillhoppa 800,000 kronor, hava revisorerna från kontoret i Göteborg erhållit följande uppgifter angående där utgående hyror, nämligen:

Verkställande styrelseledamotens tjänstebostad, 7 rum, jungfruk.,	
serv.-rum, kök och badrum, med centraluppvärmning..	kr. 2,520:—
Vaktmästares tjänstebostad, 2 rum och kök med centraluppvärmning	» 350:—
D:o d:o	» 350:—
Gårdskarls tjänstebostad, 2 rum och kök med centraluppvärmning	» 350:—
D:o d:o	» 350:—
Tjänstemannabostad, 4 rum och kök samt jungfrukammare och	
badrum	» 1,400:—
D:o 3 rum och kök samt jungfrukammare och badrum	» 1,200:—

Transport kr. 6,520:—

Till utomstående uthyrda lägenheter:	Transport kr. 6,520:—
Kontors- och lagerlokal, 6 rum	» 6,000:—
Kontorslokal, 3 rum	» 2,500:—
Butiks- och lagerlokal, 3 rum	» 2,500:—
	Summa hyresinkomster kronor 17,520:—

Revisorerna hava funnit de för dessa tjänstebostäder utgående hyror ej stå i överensstämmelse med gällande bestämmelser angående ersättning för tjänstebostad, enligt vilka sådan ersättning skall bestämmas med hänsyn till det hyrespris, som å orten gäller för liknande lägenhet.

Revisorerna anse sig böra fästa riksdagens uppmärksamhet därpå, att vissa avdelningskontor under år 1922 uppvisa en ej obetydlig förlust å rörelsen, vilket framgår av följande sammanställning från nedannämnda avdelningskontors vinst- och förlusträkningar (1922 års översikt sid. 20 och 21 samt beträffande avbetalningslånefonden sid. 46 och 47).

*Ifrågasatt
förenklad
organisation
för vissa
avdelnings-
kontor.*

Kontor	Inkomster och vinster		Utgifter och förluster					Förlust å riksbankens eget kapital	Vinst å avbetalningslånefonden	Kontorets						
			avlöningar	förvaltningsutgifter	summa	vinst	förlust									
Halmstad . .	40,730	05	60,860	35	12,247	33	73,107	68	32,377	63	28,540	—	—	3,837	63	
Mariestad . .	30,786	41	59,677	03	7,883	48	67,560	51	36,774	10	13,643	26	—	—	23,130	84
Norrköping	41,199	32	71,356	30	19,526	27	90,882	57	49,683	25	59,235	75	9,552	50	—	—
Nyköping . .	63,795	59	59,294	13	12,128	67	71,422	80	7,627	21	22,690	43	15,063	22	—	—
Visby	53,303	43	64,877	27	10,512	38	¹⁾ 109,389	65	56,086	22	42,793	77	—	—	13,292	45
Vänersborg .	45,809	54	62,796	54	14,535	99	77,332	53	31,522	99	10,211	77	—	—	21,311	22
Växjö	29,466	13	56,733	61	10,261	99	66,995	60	37,529	47	12,117	99	—	—	25,411	48

¹⁾ I denna summa ingår även förlust å lånerörelsen med kr 34,000:—. Vid kontor, där ombudsman ej finnes, överföras växlar och lån, som ej infrias å förfallodagen, till huvudkontoret och ingå med eventuell förlust i dess rörelse.

Att lånerörelsen under året särskilt vid några av dessa kontor varit av synnerligen ringa omfattning framgår av uppgifter å sid. 36—43 i 1922 års översikt, utvisande exempelvis, att vid kontoret i Växjö under året diskonterats endast 28 växlar till sammanlagt belopp av 372,817 kronor. Under året utlämnades vid samma kontor avbetalningslån å tillhopa 144,890 kronor.

Nu anförda förhållanden giva vid handen, att riksbankens verksamhet vid dessa kontor i stort sett begränsats till rediskontering av växlar jämte kassarörelse för statsverket och att riksbanken sålunda ej kommit i mera direkt förbindelse med allmänheten i den omfattning, vilken vid flera tillfällen och senast vid 1921 års riksdag i samband med då genomförda återgång till äldre organisation av vissa mindre avdelningskontor uttalats såsom önskvärd.

Revisorerna finna därför nödvändigt att, om ej vid något kontor riksbankens rörelse kan hållas vid sådan omfattning, att den någorlunda täcker enligt stat bestämda avlöningar och nödvändiga förvaltningsutgifter, ånyo tages under noggrannt övervägande, huruvida icke genom förenklad organisation av kontorets styrelse och personal omkostnaderna kunna nedbringas.

§ 20.

Utlåtanden
angående
verkställd
granskning av
avdelnings-
kontorens
förvaltning.

Jämlikt föreskrift i gällande instruktion för revisorerna vid riksbankens avdelningskontor i orterna hava, på sätt redan härovan omförmälts, de utlåtanden, som av dem över verkställd granskning av sistlidet års förvaltning och räkenskaper avgivits, genom fullmäktige i riksbanken tillställts nu församlade revisorer, som ock av dessa utlåtanden tagit behörig kännedom.

För samtliga kontorsstyrelserna har full ansvarsfrihet blivit av vederbörande revisorer tillstyrkt, och är i fråga om kontoret i Göteborg framställning gjord om avskrivning av vissa inom linjen förda fordringar, vilken framställning framdeles torde komma att i vanlig ordning underställas riksdagens prövning och avgörande.

Utfi ifrågavarande utlåtanden förekommer ej något av sådan vikt, att det föranleder erinran eller omförmälan i denna berättelse.

§ 21.

Ansvarighet
för
sifferuppgifterna.

För de i denna berättelse meddelade sifferuppgifters överensstämmelse med räkenskaperna och de till revisorerna lämnade räkenskapsammandrag ansvarar den sekreterare, som vid granskningen av riksbanken biträtt revisorerna.

§ 22.

Angående
berättelsens
överlämnande.

Enligt föreskriften i 22 § av instruktionen för revisorerna kommer denna berättelse att överlämnas till fullmäktige i riksbanken.

§ 23.

Tillstyrkan av
ansvarsfrihet.

Med anledning av den i 21 § av gällande instruktion meddelade föreskrift få revisorerna slutligen härmed för riksdagen meddela, att med avseende på riksbankens förvaltning under den tid granskningen omfattat revisorerna ej funnit anledning till erinran utöver vad i berättelsen förekommit samt att de för sin del anse, att ansvarsfrihet bör fullmäktige beviljas.

Stockholm den 30 november 1923.

Gustav Rosén.	Axel Lindqvist.	Carl Boberg.
J. B. Johansson.	Gust. Nilsson.	Oscar Olsson.
Jöns Pålsson.	C. R. Jansson.	Rob. Karlsson.
David Norman.	O. H. Waldén.	Swen Persson.

E. Langborg.

Reservation

vid § 12: av herrar *Lindqvist*, *Oscar Olsson*, *Jansson* och *Waldén*, vilka ansett att ifrågavarande paragraf bort ur berättelsen utgå.